

Handläggare
Johanna Barane
Telefon: 08-508 29 473
Anna Mattsson
Telefon: 08-508 29 307**Till**
Kommunstyrelsen

Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

1. Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen upprätta ett principavtal med Stiftelsen hotellhem i Stockholm avseende boenden för nyanlända i enlighet med vad som framgår av detta utlåtande.
2. Stockholm Stadshus AB uppmanas att ge AB Stockholmshem i uppdrag att projektera och ta fram boendelösningar för nyanlända i enlighet med vad som framgår av detta utlåtande.
3. Godkänna utbildningsnämndens begäran att fatta genomförandebeslut för paviljongetablering upp till ett hyreshöjande belopp om totalt 80, 7 mnkr per år. Detta ska beaktas i 2017 års budget.
4. Fördela statsbidragen i enlighet med vad som framgår av detta tjänsteutlåtande
5. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader med 135,6 mnkr i enlighet med vad som framgår i detta tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom utökade generella statsbidrag och utjämning under Finansförvaltning.
6. Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, socialnämnden samt trafikinämnden ska bistå i utbyggnaden av modulhus och andra boenden för nyanlända.

7. Generalschablonen fördelas i enlighet med vad som framgår i detta tjänsteutlåtande.
8. Inriktning och tidsplan på projektet *Översyn av flyktingmottagandet godkänns.*
9. Socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samarbete med kommunstyrelsen definiera och utforma ett likartat socialt stöd för nyanlända, med särskilt fokus på barnperspektivet.
10. Socialnämnden ska i samarbete med SHIS och stadsdelsnämnderna se över och öka tillgången på tillfälliga boenden för bland annat nyanlända familjer med osäkra boendeförhållanden
11. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utveckla insatser för gruppen
12. Socialnämnden ska ta fram kunskapsunderlag för att säkerställa en kvalitetsutveckling av arbetet med ensamkommande barn när anhöriga anländer.
13. Utbildningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samarbete med kommunstyrelsen intensifiera samverkan när det gäller verksamhet för nyanlända barn och ungdomar.
14. Arbetsmarknadsnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och socialnämnden utreda möjligheten för Jobbtorg Stockholm att erbjuda arbetsmarkandsrelaterade och samhällsorienterande aktiviteter för ensamkommande ungdomar.
15. Utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att utreda en skolform med kombinerad gymnasieutbildning och vuxenutbildning.

16. Överförmyndarnämnden ska förstärka utbildning och stöd för gode män.

Lars Rådh

Stadsdirektör

Anders Carstorp

Ingela Lindh

Biträdande Stadsdirektör

Biträdande stadsdirektör

Sammanfattning

Fler personer än tidigare i modern tid flyr undan krig i världen. Sedan sommaren 2015 har antalet flyktingar som söker sig till Sverige och Stockholm ökat kraftigt. I ärendet klargörs processen för arbetet med att ta fram boendelösningar för de nyanlända vuxna och familjer som staden enligt den nya bostättningslagen (2016:38) ska ta emot. Samtidigt ska platser för ensamkommande barn utökas på såväl boenden för asylsökande barn och boenden för barn som fått permanent uppehållstillstånd. I ärendet föreslås också en fördelning av de statliga medel som tilldelats Stockholm med anledning av flyktingsituationen samt fördelning av den höjda generalschablonen för nyanlända. Inriktning och tidsplan för den översyn som ska genomföras av stadens samlade organisation, process och resursfördelning samt uppföljning av flyktingmottagandet beskrivs och föreslås godkännas. I ärendet uppmannas också ett antal nämnder att initiera och intensifiera utvecklingsarbeten. Detta för att säkerställa att flyktingar som kommer till Stockholm ges möjligheter att etablera sig genom goda förutsättningar för boende, utbildning, arbetstillfällen, och annan relevant service.

Bakgrund

Hösten 2015

Ett stort antal asylsökande anlände under hösten 2015 till Stockholms Centralstation och staden arbetade i samarbete med polis, Migrationsverket och frivilligorganisationerna för att säkerställa ett gott mottagande i den akuta situationen. Sedan regeringen införde utökade gränskontrollerna i november 2015 har antalet personer som kommer direkt till Stockholm minskat kraftigt. Höstens extra åtgärder för asylsökande som anlände till Stockholm har därför gradvis fasats ut och införlivats i ordinarie verksamhet.

Under 2015 tog Stockholm emot 5 300 ankomstbarn det vill säga ensamkommande barn (under 18 år) som erbjöds boende fram till den dag Migrationsverket kunde ge en kommunanvisning. Socialnämnden ansvarar för des tillfälliga placeringarna.

Stockholm anvisades också under året 2 143 *ensamkommande barn från Migrationsverket för placering under asylsökningssprocessen*. Socialtjänsten på stadsdelsnämnderna utreder och tar beslut om placering av barnen i olika boenden. Socialnämnden är ansvarig för drift och utbyggnad av boenden för ensamkommande barn. För att ge ett långsiktigt och kvalitativt bra omsorg till de ensamkommande barn som sökt asyl 2015 och då anvisades till staden behövs en fortsatt utbyggnad av HVB platser.

Socialnämnden har från och med 2015 det övergripande uppdraget i staden att ansvara för att de nyanlända som *fått uppehållstillstånd* och anvisas till kommunen från Migrationsverket, får boende och praktiskt stöd, samhällsinformation samt initialt ekonomiskt bistånd innan arbetsförmedlingens etablering påbörjas. Totalt matchades 134 personer mot lägenheter förra året. Arbetet utfördes i nära samverkan med Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS) stadsdelsnämnderna och arbetsmarknadsnämnden.

Riksdagen beslutade den 27 januari 2016 om en ny lag (2016:38) för mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Lagen gäller nyanlända som *beviljats uppehållstillstånd*. Enligt den nya förordningen (2016:40) om fördelning av anvisningar till kommuner kommer Stockholms att anvisas 2 810 vuxna och barn under 2016 för bosättning. Antalet nyanlända som kommer anvisas 2017 och 2018 kan också förväntas bli betydligt högre än tidigare år.

Ärendet

Det ökande antal människor som är på flykt i världen och söker sig till Sverige och Stockholm ställer krav på att säkerställa stadens processer och insatser i mottagandet av asylsökande och nyanlända. Det sammantagna mottagandet i staden ska skapa goda förutsättningar för de nya personerna att etablera sig i Stockholm. I en stor och komplex organisation som Stockholms stad ställer det stora krav på att arbeta mot samma mål och i god samverkan, med både interna och externa parter.

Arbetet med asylsökande och nyanlända ska ta avstamp i Vision 2040 där beskrivningen av en stad som håller samman och som är ekologisk, ekonomisk och demokratiskt hållbar, ger oss en

gemensam riktning i arbetet. Det är tydligt att den som kommer till Stockholm från ett annat land ska få en snabb introduktion och att staden ska samarbeta med föreningar och arbetsliv för att stödja etableringen på arbetsmarknaden. En öppen och välkomnande stad, fri från diskriminering och trygg och säker för alla är ytterligare en grundförutsättning för detta.

När det gäller skolan ska barns och ungdomars särskilda förutsättningar och behov fångas upp i tidig ålder och skolan ge rätt stöd till alla elever. Barn och ungdomar som kommer till Sverige ska få särskilt stöd för att kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kulturell och språklig kompetens ska tas tillvara och alla barn och ungdomar ges möjlighet att växa och utvecklas utifrån sina unika förutsättningar.

I framtagande av boenden på kort tid måste flexibiliteten vara stor men samtidigt ska hänsyn tas till ambitionen i visionen att skapa hållbara boendelösningar, ur ett såväl socialt, ekologiskt, ekonomiskt som demokratiskt perspektiv.

Migrationsverkets prognoser

I Migrationsverkets prognos februari 2016 presenteras tre beräkningsalternativ för hur många asylsökande som kommer till Sverige 2016. Det högre alternativet ligger på 140 000 asylsökande, varav 27 000 ensamkommande barn. Det lägre alternativet ligger på 70 000 asylsökande, varav 12 000 ensamkommande barn. Ett mellanalternativ på 100 000 asylsökande, varav 18 000 ensamkommande barn, har använts som grund för verksamhetsberäkningarna i prognosen

Migrationsverket skriver att antalet personer som kommer att behöva bosättning i en kommun kommer att öka betydligt under de kommande åren – cirka 160 000 personer fördelat på 2016 och 2017. Dessa är personer som beviljats skydd samt deras anhöriga. Det här kommer att ställa stora krav på kommunerna i form av bostadsförsörjning och skolgång, samt på Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Samtidigt är cirka en tredjedel av de inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem i skolåldern, vilket ställer ytterligare krav på kommuner att erbjuda skolplatser till alla. Till detta tillkommer osäkerheten vilka effekter de nya reglerna om tillfälliga uppehållstillstånd som förväntas träda i kraft i juli 2016 kommer få på kommunernas mottagande.

Asylsökande vuxna och familjer

I staden befinner sig enligt Migrationsverkets statistik den 1 mars 2016, 1 121 asylsökande personer som bor på migrationsverkets asylboenden (ABO) i Farsta, 5 087 asylsökande personer som bor i eget boende (EBO), oftast inneboende hos släkt eller vänner samt 1 903 personer i övrigt boende varav 1 892 är ensamkommande asylsökande barn placerade av socialtjänsten. Migrationsverket har det övergripande ansvaret för vuxna och familjer inom målgruppen medan socialtjänsten har ansvaret för ensamkommande asylsökande barn. Vuxna och familjer påverkar staden så tillvida att barn i målgruppen går i skola och de kan behöva söka hjälp hos individ- och familjeomsorgen inom socialtjänsten.

En annan grupp som också befinner sig i staden är ett okänt antal personer som ännu inte sökt asyl eller fått avslag på sin asylansökan. Staden har det yttersta ansvaret för den gruppen enligt socialtjänstlagen och kan vid behov bevilja akut nödbistånd.

Ensamkommande barn

Asylsökande ensamkommande barn som ger sig till känna i Stockholm

När ett ensamkommande barn kommer till Sverige och ger sig till känna för någon myndighet ska en social utredning inledas. (se riktlinjer för ensamkommande barn Stockholms stad 2012). Ett beslut fattas om placering på tillfälligt boende tills Migrationsverket kan anvisa en kommun för barnet. I Stockholm ligger ansvaret för utredning och placering på stadens socialjour. Barn under 14 år placeras i första hand i jourhem och barn över 14 i gruppboende. Den 21 mars 2016 hade enbart 42 barn placerats på de ankomstboende som socialnämnden driver. Det tar cirka tre dagar mellan ankomst och Migrationsverkets anvisning. En avsevärd skillnad från hösten 2015 då det som mest i november månad kom 2 045 barn och tog tre till fyra veckor för Migrationsverket att anvisa till kommun.

Asylsökande ensamkommande barn som anvisas till Stockholm

Asylsökande ensamkommande barn anvisas också till Stockholm från Migrationsverket enligt en fördelning från länsstyrelsen. Ytterligare ett antal barn anvisas dessutom utifrån anknytning till staden. Barnen anvisas från Migrationsverket till socialjouren som i sin tur delar ut barnet för handläggning på stadsdelsnämndernas socialtjänst. Socialtjänsten på stadsdelsnämnderna ansvarar för placering i boenden och omvårdnad samt för att en god man utses.

Socialnämnden ansvarar för drift och utbyggnad av hem för vård och boenden (HVB).

Regeringen har gett Migrationsverket i uppdrag att ta fram en ny modell för anvisning till kommuner av asylsökande ensamkommande barn och unga. Den nya modellen presenterades den 1 april 2016. I den nya modellen ska ensamkommande barn och unga anvisas till alla kommuner utifrån en fastställd andel. Samtliga kommuner tilldelas en andel som anges i promille. Alla anvisningar även de som sker på grund av anknytning inkluderas i andelen. Detta är betydelsefullt för Stockholm som har haft många anknytningsplaceringar. Platsbehovet på nationell nivå uppdateras vid varje prognos från Migrationsverket. Stockholms promilletal är 79,66. Vilket betyder att om Migrationsverket tar emot 27 000 barn ska Stockholm tillhandahålla 2 151 platser, vid 18 000 mottagna tillhandahålls 1 434 platser och vid 12 000 mottagna barn ska staden tillhandahålla 956 platser.

Antalet barn som sökt asyl i Sverige den senaste tiden har varit lågt i förhållande till den prognos som kom i oktober 2015 och att det finns lediga platser i många kommuner. För närvarande ankommer det cirka 30 asylsökande ensamkommande barn i veckan till Sverige. Till Stockholm hade till och med den 21 mars 2016 86 barn anvisats till staden jämfört med det 583 som var det högsta antalet anvisade på en månad (november) 2015.

Nyanlända vuxna och familjer som beviljats uppehållstillstånd För att de nyanlända som enligt den nya bostättningslagen (2016:38) kommer att anvisas till Stockholm, ska ges goda möjligheter att etablera sig, behöver staden skapa goda förutsättningar för boende, utbildning, arbetstillfällen, och annan relevant service. Socialnämnden ansvarar från och med 2015 för det sociala stöd som de anvisade nyanlända är i behov av. Detta är speciellt viktigt för att glappet mellan tiden från inflytt i kommunen och etableringsåtgärder hos Arbetsförmedlingen ska bli så kort som möjligt. När den nyanlände går in i etableringsåtgärder utgår en statlig etableringsersättning till personen för att täcka det uppehälle.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av välfärdsutvecklingsavdelningen i samråd med stadsutvecklingsavdelningen vid stadsledningskontoret. Samverkan har skett med berörda förvaltningar och bolag.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Boende

Ett första led i mottagandet är att tillhandahålla boende. I budget 2016 gavs socialnämnden ansvar för att tillse att de nyanlända som anvisas staden från anläggningsboenden erbjuds boende. I socialnämndens reglemente framgår att nämnden är ansvarig för mottagande av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar från det att de ankommer till staden till dess att de av Migrationsverket anvisas och flyttar till annan kommun. Socialnämnden ska också tillhandahålla boende för ensamkommande asylsökande barn och ungdomar samt för barn och ungdomar som fått permanent uppehållstillstånd. Utöver det så ska socialnämnden i enlighet med nämndens reglemente erbjuda boende, praktiskt stöd, initialt ekonomiskt bistånd och initial samhällsintroduktion till nyanlända flyktingar som kommer till staden enligt överenskommelse om mottagning från anläggningsboende.

Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS), har också en viktig roll i att säkra stadens mottagande av anvisade nyanlända. I budget 2016 gavs SHIS i uppdrag att tillsammans med socialnämnden bistå nyanlända med bostad. SHIS är stadens bostadssociala resurs som har uppdraget att tillhandahålla bostäder till personer som av olika sociala skäl inte har tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. För detta ändamål ska AB Stockholms hem överlåta ett antal bostäder till SHIS varje år. Socialnämnden ansvarar för uppföljning av SHIS hotellhemsverksamhet.

Bostadsbolagen har enligt ägardirektiven i kommunfullmäktiges budget uppdraget ”att tillhandahålla bostäder till prioriterade grupper där staden har ett åtagande i lag, beslut i kommunfullmäktige eller genom särskild överenskommelse samt aktivt bidra och samverka i stadens arbete med att till skapa fler boenden för prioriterade grupper, såsom nyanlända, ensamkommande flyktingbarn med flera.” AB Stockholms hem står därför för projektering och uppförande av nya bostäder till SHIS. Boenden kan även bli aktuella på platser där SHIS kan hyra av andra fastighetsägare.

Den nya bostättningslagen (2016:38) från 1 mars 2016 innebär att stadens åtagande när det gäller antalet nyanlända personer som ska beredas boende, ökar kraftigt från 134 personer 2015 till 2 810 personer 2016, vilket innebär ett stort ekonomiskt åtagande samt att stora krav ställs på stadens organisation. Den nya lagen ersätter

tidigare överenskommelser om mottagning av nyanlända med en skyldighet att ta emot nyanlända som anvisas, inom två månader från anvisningen sker. Därför krävs resursförstärkningar samt en mycket väl utvecklad samverkan mellan alla berörda parter. Inför 2017 och 2018 finns fortfarande osäkerhet kring antal personer som kommer anvisas men antalet kommer sannolikt vara minst lika stort som 2016.

I syfte att säkerställa samordning och genomförande har kommunstyrelsen förstärkt organisationen med en samordningsfunktion. Syftet är främst att säkerställa att det finns mark för att uppföra bostäder och att identifiera andra boendelösningar i enlighet med det behov som identifieras av socialnämnden. Efter samråd med socialnämnden och samordningsfunktionen på kommunstyrelsen beställer SHIS boenden.

En inventering av möjlig mark för paviljonglösningar har gjorts och ett antal platser har identifierats vilka kan rymma cirka 1 200 lägenheter för cirka 2 300 personer. Ytterligare lägenheter för att lösa boendeförsörjningen för 2 810 personer kan omvandlas inom Micasas bestånd. Hotellboende kan om så krävs lösa akuta behov som uppstår men ska endast ske i undantagsfall. Utöver platser för nyanlända kommer ett antal HVB platser, att behöva tillföras för placeringar av asylsökande ensamkommande barn. Socialnämnden ansvarar för detta men samplanerar med kommunstyrelsen för att inte en konkurrenssituation ska uppkomma inom staden, mellan platser för nyanlända vuxna och familjer och ensamkommande barn.

AB Stockholmshem har genomfört en upphandling av modulhus för boenden till nyanlända. Ett antal faktorer är i sammanhanget kostnadsdrivande. En del markområden som är aktuella har svåra och dyra förutsättningar för iordningsställande och begränsade bygglovstider då majoriteten av paviljongerna kommer ha tidsbegränsade bygglov vilket innebär kortare avskrivningstider. Höga entreprenadkostnader på grund av mycket korta genomförandetider, krav på byggnadernas flexibilitet samt avvecklingskostnader för befintlig verksamhet med mera ökar också kostnaderna. Därutöver tillkommer kostnader för iordningsställande av omkringliggande ytor, anslutningar, inventarier och kostnader för bevakning.

SHIS:s egna hyres- och lokalkostnader gentemot fastighetsägarna, till exempel Stockholmshem eller Micasa, ska täckas av de

hyresintäkter som erhålls från hyresgästerna. Stiftelsen är hyresvärd och tecknar hyresavtal och uppbär hyror. Detta förutsätter att de boende kan betala hyran inom ramen för etableringsstödet. Om så inte sker finns risk att stadsdelsnämndernas kostnader för försörjningsstöd kan påverkas.

Kostnader för driften av verksamheten ska avtalas mellan socialnämnden och SHIS. I ett sådant avtal ska regleras hur kostnader som till exempel bovärdar och bevakningskostnader som inte täcks av hyresintäkterna hanteras. Till detta kan även komma merkostnader för tomgångshyror om lägenheter står tomma eller särskilda avvecklingskostnader som uppkommer om och när anläggningarna ska avvecklas. När en specifik person anvisats från Migrationsverket går det att återsöka tomhyran och få en ersättning på högst 12 000 kronor per boende och period. SHIS står för underlag för detta och socialnämnden återsöker. Migrationsverket har ett begränsat anslag för ersättning för hyreskostnader. Därför ska ansökan om ersättning ske snarast möjligt efter det att en anvisad person flyttat in i bostaden. När Migrationsverkets anslag är slut kan ingen ersättning fås för hyreskostnaden även om kriterierna i övrigt är uppfyllda.

För att underlätta beställningar av bostäder för nyanlända så ges socialnämnden i uppdrag i samråd med kommunstyrelsen upprätta ett principavtal med SHIS avseende boenden för nyanlända. Nämnden kan själv besluta om ett sådant avtal givet följande förutsättningar:

- Avtalet ska baseras på över tiden självkostnad för SHIS.
- Verksamheten som omfattas ska vara klart definierad och bestämd till omfattning/volym.
- Så många kostnadsposter som möjligt ska vara schablonbestämda, det vill säga förutsägbara oavsett faktiska kostnader för en enskild anläggning eller annat boende.
- Utgångsläget är att ersättningen ska vara prestationsbaserad och beräknas per lägenhet, boende eller annan likvärdig grund och faktureras i efterskott varje kvartal.
- SHIS ska årligen till socialnämnden redovisa och lämna en kostnadskalkyl och beräkningsgrund för nästkommande år.
- Socialnämnden ska hålla sig inom en maximal kostnadsram om 50 miljoner kronor per helår motsvarande boenden för 2 810 personer.

Socialnämnden ska anmäla ovan nämnda avtal till kommunstyrelsen. Nämnden ges därefter rätt att träffa avtal med SHIS om nya anläggningar eller boenden inom ramen för de villkor som avtalet reglerar. Genomförda beställningar ska successivt redovisas till kommunstyrelsen i samband med tertialrapport, verksamhetsberättelse och underlag för budget nästkommande år. Ett sådant avtal kommer innebära en ökning av socialnämndens driftkostnader om maximalt 50 miljoner kronor räknat på helår. Driftkostnadsökningen får beaktas i kommande års budget.

SHIS hyresavtal med AB Stockholmshem för de objektsvisa bostadsanläggningarna i form av modulhus ska tecknas till en bestämd kostnad avseende byggnaderna och de åtaganden som respektive part står för vad gäller drift och underhåll.

Uppställningar av moduler sker huvudsakligen med tidsbegränsade bygglov vilket med nuvarande regler medger en tid om maximalt 15 år. Därefter förutsatt de avvecklas. Kostnader för etablering och avetablering kommer att variera beroende på den aktuella platsens förutsättningar. Stockholmshem anger inte några generella avskrivningstider för modulbostäder. Avskrivningstiderna bedömas istället från fall till fall utifrån bl.a. modulernas tekniska livslängd, upplåtelsestider för mark och möjlighet att flytta moduler.

Som komplement till ovan får avtalet på motsvarande sätt reglera kostnaderna för SHIS inhyrningar som inte gäller de nämnda modulhusen. Det kan handla om andra typer av fastigheter och även andra fastighetsägare än Stockholmshem

Arbetet med att färdigställa boenden är prioriterat i alla led. För att få en rationell hantering krävs att berörda parter samarbetar för att vinna tid. Det innebär att byggherren i förekommande fall även kan genomföra sådana åtgärder som normalt annars ankommer på staden att svara för. Exempel kan vara att planera och iordningställa mark och annan grundläggning för att möjliggöra ianspråktagande av en byggrätt. Det kan innebära att Stockholmshem, efter beställning från till exempel exploateringsnämnden, svarar för vissa markförberedande åtgärder eller andra specialarbeten i ett projekt och därefter fakturerar exploateringsnämnden dessa kostnader. Det kan även röra sig om åtgärder som är möjliga att direktavskriva som görs i andra typer av fastigheter än modulhusen. I sådana fall kan socialnämnden, via SHIS, beställa dessa gentemot fastighetsägaren/byggherren, till exempel Micasa. För att finansiera investeringar i samband med uppförande av tillfälliga moduler och andra boenden för flyktingmottagande ska där det är möjligt delar

av statsbidraget användas. Hur medlen används redovisas i kommande års bokslut. Ej använda medel ska redovisas som överskott 2016. För ändamålet reserveras 200 mnkr.

Berörda nämnder kan för de investeringsutgifter som uppkommer under 2016 i samband med T1, T2 och bokslutet för 2016 söka ersättning för dessa investeringsutgifter ur *Central Medelsreserv*: 4. Kommande års investeringar hanteras i samband med upprättandet av kommunfullmäktiges budget för 2017.

Utbildningslokaler

Utbildningsnämnden har den 14 januari 2016 ansökt hos kommunstyrelsen (kommunstyrelsens ekonomiutskott, dnr 122-72/2016) om rätt att under 2016 besluta om paviljongetableringar till ett hyreshöjande belopp om totalt 80,7 miljoner kronor. Avsikten är att snabbt få fram undervisningslokaler för det ökande antal asylsökande och ensamkommande flyktingbarn. Många av dessa är i grundskole- och gymnasieålder. Nämnden beräknar ett behov om 4 200 nya platser under 2016, varav 2 800 platser för grundskolan och 1 400 platser för gymnasiekolan.

Utbyggnaden planeras ske genom paviljonguppställningar i anslutning till befintliga skolor. Utbildningsnämnden beräknar att 4 200 elevplatser motsvarar ett lokalbehov om cirka 21 000 m². Med utgångspunkt från tidigare etableringar bedöms hyreskostnaden schablonmässigt till 3 200 kronor per m² och år. Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB, är byggherre. Paviljongerna hyrs medan engångskostnader för etablering och avetablering tillkommer som ett hyrestillägg under fem år. Den tillkommande hyran beräknas till totalt 67,2 mnkr år 1. Även åtgärder med anledning av ”flaskhalsar” I skolans övriga lokaler med anledning av utbyggnaden beräknas schablonmässigt och bedöms medföra en tillkommande hyra om totalt 13,5 mnkr per år. Den totala hyreskostnaden uppgår därefter till 80,7 miljoner kronor per år vilket motsvarar 19 200 kronor per ny plats.

För att vinna tempo i arbetet har utbildningsnämnden delegerat till utbildningsdirektören att fatta genomförandebeslut på objektsnivå. Drygt 20 möjliga etableringar om totalt 2 300 platser pekas ut i ärendet i form av utbyggnad av befintliga skolor. Utöver detta redovisas ett ospecificerat behov motsvarande 1 900 elevplatser vilket nämnden arbetar vidare med.

Lokalkostnaden per ny plats beräknas till 19 200 kronor per år. Denna nivå är inte orimlig. Stadsledningskontoret konstaterar att nämndens begäran om rätt att fatta genomförandebeslut för paviljongetableringar upp till ett hyreshöjande belopp om totalt 80,7 miljoner kronor med nuvarande regler endast kan godkännas av kommunfullmäktige. Givet att nämnden håller sig inom en genomsnittlig lokalkostnad om 19 200 kronor per ny plats och år så föreslår stadsledningskontoret att kommunstyrelsen förslår kommunfullmäktige att godkänna utbildningsnämndens begäran. Godkännandet gäller avgränsat 4 200 nya platser med anledning av asylsökande och ensamkommande flyktingbarn under 2016 upp till en total hyreskostnad om maximalt 80,7 miljoner kronor per år.

Utbildningsnämnden ska löpande på objektsnivå anmäla beställda paviljongetableringar, med relevant information om kostnad och antal platser, till kommunstyrelsen.

Fördelning av extra statsbidrag med anledning av flyktingsituationen

Regeringen beslutade 17 december 2015 om att tilldela totalt 9,8 miljarder kronor som tillfälligt stöd till kommuner och landsting med anledning av flyktingsituationen. Stödet betalades ut 2015 men ska täcka kostnader som uppstår både 2015 och 2016. Stockholms stad tilldelades 363,6 mnkr. Av dessa kan 335,6 mnkr användas under 2016 (enligt gällande redovisningsregler bokfördes resterande på 2015). Anslaget får användas för bidrag till kommunens hantering av flyktingsituationen för att minska trycket på den kommunala ekonomin.

Statsbidraget från 2015 är i den formen det utbetalades ett engångsbidrag och är därför inte lämpligt att använda till löpande driftskostnader, längre projekt eller investeringar som inte kan genomföras direkt. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen fördelar medlen enligt följande.

Medlen för förstärkning till stadsdelsnämnderna fördelas utifrån antalet mottagna ensamkommande barn 2015:

Stadsdelsnämnd	Mnkr
Rinkeby-Kista	6,3
Spånga-Tensta	4,7
Hässelby-Vällingby	6,6
Bromma	5,1
Kungsholmen	3,2
Norrmalm	3,3

Östermalm	3,4
Södermalm	2,7
Enskede-Årsta-Vantör	5,0
Skarpnäck	4,0
Farsta	4,7
Älvsjö	3,8
Hägersten-Liljeholmen	4,0
Skärholmen	4,2
Totalt	61,0

Generellt statsbidrag med anledning av flyktingsituationen 2015-2016	Mnkr
Totalt	363,6
Bokfört 2015	-28,0
Återstår 2016	335,6
Användningsområden	
Finansering av investeringar för boende <i>(t ex planera och iordningställa mark och annan grundläggning för att möjliggöra ianspråktagande av en byggrätt)</i>	200,0
Kostnader för bovärdar och bevakning m.m. <i>Till Socialnämnden för anslag till SHIS</i>	32,0
Utrednings- och utbildningskostnader SLK välfärdsutveckling	5,0
Utrednings- och utbildningskostnader SLK stadsutveckling	5,0
Förstärkt utbildning för gode män Överförmyndarnämnden	2,6
Förstärkning av handläggning Överförmyndarnämnden	5,0
Utbildnings- och utvecklingsinsatser Idrottsnämnden <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	5,0
Utbildnings- och utvecklingsinsatser Kulturnämnden <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	5,0
Utbildnings- och utvecklingsinsatser Utbildningsnämnden <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	4,0
Utbildnings- och utvecklingsinsatser Arbetsmarknadsnämnden <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	4,0
Utbildnings- och utvecklingsinsatser Socialnämnden <i>(t ex korta projekt eller uppstart, inventering eller mobilisering inför kommande projekt, översättning, tillfällig personalförstärkning, utbildning, kompetensutveckling, extra stöd till ideella aktörer)</i>	4,0
Förstärkning stadsdelsnämnderna <i>(t ex tillfällig förstärkning/inhyrning socialsekreterare, täckning av placeringskostnader, uppstart av nya enheter, kompetensutveckling, trygghetsinsatser)</i> <i>Fördelas utifrån andel mottagna ensamkommande barn 2015</i>	61,0
Förstärkning Farsta stadsdelsnämnd <i>För extra kostnader i förbindelse med boende på Migrationsverkets asylboenden i stadsdelsområdet.</i>	3,0
Totalt	335,6

Fördelning av generalschablon

Migrationsverket betalar ut en ersättning till kommunen för etablering och introduktion för nyanlända personer ("generalschablonen"). Ersättning betalas ut automatiskt för varje nyanländ med uppehållstillstånd som tas emot av kommunen. Ersättningen betalas ut under en tvåårsperiod och ska täcka kostnader för etableringsinsatser för nyanlända personer:

- mottagande och praktisk hjälp vid bosättning
- särskilda introduktionsinsatser eller merkostnader i skola, förskola, fritidshem och barnomsorg med mera
- utbildning i svenska för invandrare (sfi)
- samhällsorientering
- tolk
- andra kommunala insatser för att underlätta etablering i samhället
- vissa kostnader för ekonomiskt bistånd och administration.

Från och med 1 januari 2016 höjdes schablonen från 83 100 kr år till 125 000 kr per person i åldern 0-64 år. (Från 52 000 kr till 78 200 kr för personer över 65 år). Fram till och med 2015 har generalschablonen fördelats till stadsdelsnämnderna, efter avdrag för sfi och samhällsorientering (för personer 20-64 år) och avdrag för viss hantering av särskilt förordnade vårdnadshavare inom överförmyndarnämnden (för personer 0-19 år).

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för den praktiska hanteringen och fördelningen. Stadsdelsnämndernas andelar har överförs löpande medan gjorda avdrag ingått i arbetsmarknadsnämndens intäktskrav, vilket skapat utrymme för användning i stadens budget. (Dock har avdraget för samhällsorientering, 5 500 kr per person, kvarstått hos arbetsmarknadsnämnden för finansiering av verksamheten).

Till och med 2015 har hela schablonbeloppet för personer över 65 år ingått i arbetsmarknadsnämndens intäktskrav.

Stadsledningskontoret föreslår att schablonbeloppet i sin helhet överförs till stadsdelsnämnderna. (Av de 2 810 personer som kommer att tas emot i Stockholm under 2016 väntas dock ett litet antal vara över 65 år.)

Fördelning av generalschablon

		2015		2016	
		Schablon- belopp	Andel	Schablon- belopp	Andel
0-19 år	Till stadsdelnämnderna	72 804	87,6 %	109 512	87,6 %
	För kostnader hos överförmyndaren*	10 296	12,4 %	15 488	12,4 %
Totalt		83 100	100 %	125 000	100 %

		2015		2016	
		Schablon- belopp	Andel	Schablon- belopp	Andel
20-64 år	Till stadsdelnämnderna	38 725	46,6 %	65 500	52,4 %
	För sfi*	38 875	46,8 %	39 000	31,2 %
	Till arbetsmarknadsnämnden för samhällsorientering	5 500	6,6 %	5 500	4,4 %
	För kostnader för initiala insatser på enheten för nyanlända (inklusive försörjningsstöd)*			15 000	12,0 %
Totalt		83 100	100 %	125 000	100 %

		2015		2016	
		Schablon- belopp	Andel	Schablon- belopp	Andel
65- år	Fördelas inte, utan utgör del av arbetsmarknadsnämndens intäktskrav	52 000	100 %		
	Till stadsdelsnämnderna			78 200	100 %
Totalt		52 000	100 %	78 200	100 %

* Beloppet utgör del av arbetsmarknadsnämndens intäktskrav, vilket skapar budgetutrymme för central fördelning av medel till aktuell nämnd/verksamhet.

Totaleffekt för stadsdelsnämnderna

Utifrån nuvarande antal nyanlända (fördelningstal 2016) skulle den föreslagna fördelningen innebära 184 mnkr för stadsdelsnämnderna (baserat på 2 810 nyanlända i åldern 20-64 år).

Bakgrund

Avdrag från generalschablonen för kostnader hos överförmyndaren
Fram till och med 2015 har generalschablonen för barn 0-19 år tillförts stadsdelsnämnderna med ett avdrag om ca 10 300 kr för att skapa budgetutrymme för vissa kostnader inom överförmyndarnämnden. Avdraget till överförmyndarnämnden infördes 2015 när överförmyndarnämnden fick ansvaret för ”förstärkt stöd för rekrytering av särskilt förordnade vårdnadshavare” i syfte att stötta och avlasta stadsdelsnämnderna. Avdraget syftade till en omfördelning från stadsdelsnämnderna och innebar att det skapades utrymme för ett tillskott om 7,8 mnkr till överförmyndarnämnden. (varav 0,6 mnkr från socialnämnden).

Överförmyndaren har tidigare inte fått del av generalschablonen direkt, utan får ett fast anslag i budgeten som inte är prestationsbaserat. Stadsledningskontoret ser inför budget 2017 över modellen för överförmyndarnämndens anslag. Därför är det inte aktuellt att i detta ärende besluta att direktfördela medel ur generalschablonen till överförmyndaren. Stadsledningskontoret föreslår att det avdrag som görs fortsätter att tillhöra arbetsmarknadsnämndens intäktskrav för vidare beslut om fördelning framöver.

Stadsdelsnämndernas kostnader

Stadsdelsnämndernas kostnader för mottagning av nyanlända består till största del av:

- *För ensamkommande barn*
Handläggning/utredning/personal (kan ej återsökas), placeringar (utöver de 1 900 kr/dygn som kan återsökas) samt övrigt där behov uppstår.
- *För övriga/vuxna och generellt*
Handläggning/utredning/personal, ekonomiskt bistånd, placeringar individ- och familjeomsorgen, trygghetsinsatser (t ex för att hantera trångboddhet och skapa fritidsaktiviteter för unga) samt övrigt där behov uppstår.

Ny enhet inom socialnämnden

Socialnämnden skapar under 2016 en ny enhet/etableringskontor för mottagande av de nyanlända som anvisas till kommunen efter att ha bott på anläggningsboende och väntar på att påbörja etablering i Arbetsförmedlingens regi. Migrationsverket betalar ut en automatisk ersättning (för närvarande 7 500 kr för vuxna nyanlända som kommer från ett anläggningsboende/ABO) för att täcka kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd innan etableringen påbörjas. Den nya enhetens kostnader består till största del av

ekonomiskt bistånd, handläggning, samhällsvägledning, tolktjänster, administration och lokaler.

Stadsledningskontoret föreslår att enheten finansieras genom delar av generalschablonen, och att en del av schablonen därför tillfaller arbetsmarknadsnämndens intäktskrav för att skapa budgetutrymme för verksamheten.

Arbetsmarknadsnämndens intäktskrav för 2016 justeras utifrån den föreslagna fördelningen.

Stadens hantering och återsökning av statsbidrag

En stor del av stadens kostnader som är relaterade till flyktingmottagandet kan återsökas hos Migrationsverket. Arbetsmarknadsnämnden samordnar stadsdelsförvaltningarnas återsökning av statsbidrag och socialförvaltningen ansvarar för sammanställning av vissa underlag framförallt gällande ensakommande barn och ungdomar. Utbildningsförvaltningen och överförmyndarförvaltningen gör egna direkta ansökningar till Migrationsverket. Hösten 2015 fick konsultbolaget KPMG i uppdrag att genomföra en översyn av stadens hantering av återsökning av statsbidrag. De kommande åren kommer staden ha möjlighet att återsöka mycket stora belopp och det är viktigt att säkerställa att återsökningen organiseras effektivt och ändamålsenligt. Resultatet av KPMG:s översyn visar att arbetssätten idag skiljer sig mellan olika förvaltningar och att det borde vara möjligt underlätta arbetet med återsökningar. Stadsledningskontoret bedömer att resultaten av KPMG:s översyn bör analyseras och en eventuell plan med förändringsförslag arbetas fram inom projektet för översyn av flyktingmottagande (se nedan). Vid behov kan ytterligare analyser behöva göras.

Översyn av flyktingmottagande samt samordningen av stadens arbete med integrations- och flyktingfrågor

I enlighet med budgetuppgifterna till kommunstyrelsen 2016 har stadsledningskontoret förstärkt organisationen med en projektorganisation för översyn av det samlade flyktingmottagandet i staden. Inom projektet behandlas även det närliggande budgetuppdraget att utreda hur samordning av stadens arbete med integrations- och flyktingfrågor kan utvecklas och organiseras för att på bästa sätt skapa förutsättningar för ett bra mottagande och för etablering i arbetsliv och samhälle. (se bilaga 1. Projektdirektiv)

Projektchefen och projektmedarbetarna kommer att samordna och stötta de operativa verksamheterna som är ansvariga för mottagande, introduktion och integrering av asylsökande och nyanlända som befinner sig i staden. Detta för att säkerställa ett bra

mottagande för både asylsökande och nyanlända samt att skapa trygghet för kringboende. Inom projektet kommer också långsiktiga frågor som att säkerställa ändamålsenlig organisation, process, resursfördelning samt uppföljning av mottagandet att utredas.

Målet med översyn är att:

- Nyanlända flyktingar, inklusive ensamkommande barn ges goda möjligheter att etablera sig i Stockholm genom att staden skapar förutsättningar för boende, utbildning, arbetstillfällen, och annan relevant service.
- Mottagande av flyktingar bidrar till ett socialt hållbart Stockholm.

Genom att:

- En ändamålsenlig organisation, process och resursfördelning för flyktingmottagandet säkerställs.
- Frågor gällande flyktingmottagandet i behov av utveckling och/eller utredning definieras och organiseras i delprojekt.
- System för uppföljning och utvärdering av mottagandet och etablering av nyanlända flyktingar tas fram.
- Samverkan med andra berörda myndigheter utvecklas och tydliggörs

Översynen gäller stadens samlade insatser till de barn, vuxna och familjer som kommer som asylsökande eller nyanlända till staden. Översynen genomförs i projektform. Projektet ska söka samarbete med, och säkerställa att det som görs inom översyn och delprojekt inte redan görs inom ramen för det arbete som görs med social hållbarhet, demokrati och lokalutveckling samt eventuella projekt finansierade med den sociala investeringsfonden.

Projektet kan vid behov föreslå justeringar i uppdrag, organisation och resursfördelning genom förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Eventuella genomgripande och permanenta förändringar i organisation och resursfördelning föreslås dock i det ordinarie budgetarbetet inför 2017 och 2018.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner inriktningen, i enlighet med Projektdirektiven bilaga 1 på projektet *Översyn av flyktingmottagandet*. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner att beslutspunkterna 8 till 15 i ärendet återrapporteras inom projektet *Översyn av flyktingmottagandet*.

Övriga uppdrag till berörda nämnder

Inom projektet *Översyn av flyktingmottagandet* har ett antal utvecklingsbehov gällande stadens mottagande och insatser för nyanlända och asylsökande definierats. Nedan föreslås uppdrag till berörda nämnder att starta eller fortsätta utvecklingsarbete med de frågor som definierats inom projektorganisationen. Uppdragen ska återrapporteras inom projektet för översynen.

Initialt socialt stöd

I och med etableringsreformen 2010 övertog Arbetsförmedlingen det samordnande ansvaret för nyanlända från kommunerna. Detta förändrade kommunernas roll i det initiala sociala stödet. Behov av socialt stöd finns framför allt i det inledande skedet i etableringsprocessen men kommunen har ett visst ansvar under hela processen. Behov av stöd finns hos de nyanlända som anvisas boende men också för dem som bor i eget boende (EBO). Här spelar medborgarkontor som finns i några stadsdelar en viktig roll. Kvaliten på det initiala stödet är avgörande för hur snabbt personen kommer in i etableringen på Arbetsförmedlingen. En lokal överenskommelse som tydliggör uppdrag, ansvarsfördelning, roller och rutiner mellan Arbetsförmedlingen och staden samt andra myndigheter och organisationer såsom landsting/regioner finns och tecknas av Arbetsmarknadsförvaltningen i samverkan med berörda förvaltningar. I och med det ökande antalet nyanlända behövs ett intensifierat arbete med att definiera och utforma ett likartat över staden samt en kunskap- och kompetensutveckling när det gäller introducerande insatser, behov av särskilda vårdinsatser eller kontakt med Arbetsförmedlingen eller Migrationsverket.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen uppmanar socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna att skyndsamt definiera och utforma ett likartat socialt stöd i hela staden, med särskilt fokus på barnperspektivet.

Akut och jourboenden för nyanlända

Ett stort antal flyktingar bor både under asylprocessen och efter att uppehållstillstånd beviljats, i eget boende (EBO) oftast hos släkt och vänner. När boendesituationen inte längre fungerar är det vanligt att familjer söker hjälp för att få akutboende hos

stadsdelsförvaltningarnas socialtjänst eller på socialjouren. Eftersom eget boende är vanligt i Stockholm speciellt i de stadsdelsförvaltningar som redan har många utrikesfödda i sin befolkning, är det mycket sannolikt att behovet av akuta jourboenden kommer att tillta i och med det ökade flyktingmottagandet. Det stora mottagandet kan också komma att leda till en stor ökning av anhöriginvandring där den som ska återförenas med anhöriga kan sakna fast boende eller bor i liten lägenhet.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen uppmanar socialnämnden att i samarbete med SHIS och stadsdelsnämnderna i enlighet med budgetuppdraget se över och öka tillgången på tillfälliga boenden för familjer.

Fler asylsökande och nyanlända barn och ungdomar på stadens gator

Ökningen av antalet asylsökande ensamkommande barn innebär också att antalet barn som avvikit från placeringar i andra kommuner, ökar i Stockholm. Fler ensamkommande asylsökande unga i Stockholm betyder fler ungdomar på stadens gator och torg. Detta medför att fler unga ska handläggas på Socialjouren. Ungdomsjouren och ungdomsuppsökarna behöver förstärkas för att bättre och snabbare kunna möta ungdomarna i riskmiljöer.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen uppmanar socialnämnden att tillsammans med stadsdelsnämnderna stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utvecklar insatser anpassade för gruppen. Till grund för detta ska den kartläggning som tagits fram av länsstyrelsen användas.

Anhöriga till ensamkommande flyktingbarn

Mer kunskap behövs om hur situationen för ensamkommande ungdomar påverkas när föräldrar och syskon anländer till Sverige med uppehållstillstånd baserade på anknytning till ungdomen. Dessa ärenden hamnar ofta hos socialtjänsten, då familjen ofta står utan boende och försörjning vid familjeåterföreningen. Barnets ansvarar plötsligt för en hel familj och är den som har kunskaper om hur samhället fungerar. Det är vanligt att ungdomens studier och andra aktiviteter får stå tillbaka för de frågor som måste lösas för familjens räkning. Boendesituationen är ofta komplicerad eftersom familjen hänvisas till tillfälliga hotell- eller vandrarhemsboenden, i den mån de inte kan ordna ett eget boende. Ett bättre

stadsövergripande genomtänkt förhållningssätt för arbetet med barnen när anhöriga anländer behövs utvecklas.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att uppmana socialnämnden att söka goda exempel på arbete med ensamkommande när anhöriga anländer och ta fram underlag för kvalitetsutveckling av det arbetet Stockholm.

Barn och ungdomar – ensamkommande och nyanlända med familjer

De ungdomar som kommer som flyktingar till Stockholm är inte en homogen grupp. De kommer från olika länder, av olika skäl och har skilda bakgrunder och erfarenheter. Vad de har gemensamt är att de har erfarenheter och upplevelser av att fly från sitt hemland. Några av dem har dessutom gjort detta utan sina föräldrar och kommer ensamma till ett nytt land. Både de ensamkommande och de som kommer med vårdnadshavare har med rätt stöd och hjälp stora möjligheter att lyckas i sitt nya liv i Sverige. De behöver boende, utbildning och fritidssysselsättning men också bärande relationer, en stödjande omgivning och verktyg för integration på egna villkor.

Samverkan

Det stora antalet nyanlända barn och ungdomar till Stockholm under hösten har varit en utmaning för socialtjänstens barn och ungdomsvård, grundskolan och gymnasieskolan, men även för stadsdelsnämndernas fritidsverksamheter samt kultur- och idrottsnämndernas verksamheter. Ett antal initiativ har tagits inom stadens egna verksamheter men även av den ideella sektorn. Stadsledningskontoret kommer inom ramen för projektet *Översyn av flyktingmottagandet* göra en snabb inventering av det som görs i staden för nyanlända barn och ungdomar. Verksamheter och aktiviteter behöver kopplas ihop med varandra. Väl fungerande fritidsaktiviteter kan behövas skalas upp och spridas mellan stadsdelsnämnder.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen uppmanar till intensifierad samverkan mellan utbildning- och arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, stadsdelsnämnden när det gäller verksamhet för nyanlända barn och ungdomar.

Skola och utbildning

Antalet elever i grundskolan har ökat med cirka 1500 elever under hösten 2015. Ett stort antal av de nyanlända eleverna är ensamkommande flyktingbarn i åldrarna 14 till 15 år. Många har placerats i HVB-hem i Farsta och Skarpnäcks stadsdelsnämnder och

i familjehem i stadsdelsnämnderna Skärholmen, Rinkeby-Kista och i Spånga-Tensta. Elever har erbjudits platser i skolor i närförorterna och i innerstaden och nya förberedelsegrupper har startat. Det har varit en stor utmaning att rekrytera personal till skolorna. Personalavdelningen och grundskoleavdelningen har därför tillsammans arbetat med rekrytering av pensionerade lärare till undervisningsgrupper för nyanlända och som stöd till rektorer. Utbildningsnämnden arbetar med att säkerställa alla nyanlända elevers möjligheter att utvecklas språkligt, kunskapsmässigt och socialt. Undervisning, både metodik och kompetens, måste utvecklas för äldre nyanlända elever som saknar skolbakgrund. När det gäller ”sen-ankommande” elever i ålderns 14 till 16 år pågår det ett utvecklingsarbete för att intensifiera samarbetet mellan grundskolan och gymnasiet. Även studie och yrkesvägledning måste förstärkas för ”sen-ankommande” elever.

Gymnasieavdelningen har på två språkintröducerande gymnasieskolor (SPRINT) utvecklat en studieorganisation som erbjuder individualiserad undervisning, till innehåll, sätt och studietakt. Utbildningen tar sikte på de nationella målen och ger goda möjligheter att snabbt och effektivt lära sig svenska, parallellt med kunskaper i främst samhälls- och naturorienterade ämnen. Därutöver ges kunskaper om det svenska utbildningssystemet för att eleven ska kunna sätta mål och planera fortsatta studier.

SPRINT-gymnasiet har kontinuerlig antagning från augusti till slutet av april. Vid läsårets slut, i början av juni slutar alla elever. Följande läsår fortsätter de sina studier på andra gymnasieskolor eller hos andra utbildningsanordnare för den som är folkbokförd. Ålder, kunskapsnivå i svenska och skolbakgrund från hemlandet har också betydelse för vilken utbildning eleven kan välja. När det stora antalet elever skrev in under hösten delades skoldagen upp i två skift för att alla skulle kunna beredas plats.

Den generella kunskapen behöver förbättras hos lärare och personal i förskoleklass, skola och fritidshem om mottagande och undervisning av nyanlända elever. Samarbete och samordning av undervisning mellan språkcentrums studiehandledare, modersmålslärare och lärare i svenska som andra språk (SVA-lärare) samt ämneslärare i skolorna ska förstärkas. Det finns också förbättringsområden när det gäller samverkan mellan hälso- och sjukvården och elevhälsan. Det viktiga är att det finns tillgång till hälsokontroller, vaccinationsrådgivning, psykiatrisk vård med mera för att ge ungdomarna större möjlighet att koncentrera sig på studierna.

Det är angeläget att utbildningsnämnden fortsätter utveckla samarbetet med arbetsmarknad, kultur och idrottsnämnden kring integration, hälsa, värdeprocesser och förståelse av det svenska samhällets möjligheter och normer, samt motivation till studier och yrkesutbildningar.

Samverkan utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden

För unga som kommit hit i åldrarna 14 år och uppåt visar forskning att många har svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Detta är en stor och viktig utmaning för staden. Det behövs smidiga övergångar mellan skolformer för att ge de bästa möjliga förutsättningarna för inträde på arbetsmarknaden. Möjligheten att bedriva en skolform med kombinerad gymnasieutbildning och vuxenutbildning – möjligen i samverkan även med arbetsförmedlingen ska utredas. I andra regioner har folkhögskolor använts som skolform för målgruppen med goda resultat.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att uppmana utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden att utreda om en kombinerad gymnasieskola och vuxenutbildning kan bedrivas i staden.

Samhällsorienterande aktiviteter

Det finns önskemål från utbildningsnämnden att arbetsmarknadsnämnden erbjuder arbetsmarknadsrelaterade och samhällsorienterande aktiviteter för ensamkommande ungdomar som ett komplement till den språkintruktionsundervisning som bedrivs vid Sprintgymnasierna och vid Enskede Gårds gymnasium. Jobbtorg Stockholm skulle kunna erbjuda insatser med en kombination av arbetsmarknadskunskap, samhällsorientering och vägledande insatser. Detta görs i liten skala inom verksamhetens ”Ung i Centrum” men skulle kunna skalas upp. Även insatser som information om värdegrund, demokrati, normer och genus skulle kunna inkluderas. Detta skulle kunna vara av stort värde för många av ungdomarna men ligger idag utanför arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att uppmana arbetsmarknadsnämnden att i samverkan med utbildningsnämnden utreda detta närmare.

Samverkan med civila samhället

För en framgångsrik integration måste alla delar av samhället mobiliseras. Olika organisationer och verksamheter inom det civila samhället är ett viktigt komplement till stadens åtagande och insatser. Ett stort antal föreningar är redan engagerade och är betydelsefulla samverkansparter i mottagandet av nyanlända.

Ett exempel är föräldragrupperna Svenska med baby där staden och den ideella sektorn tillsammans arbetar för att komma i kontakt med fler utrikesfödda föräldrar. Ett annat är Duo Stockholm som skapar möten mellan nyanlända och etablerade svenskar.

Arbetsmarknadsnämnden har tecknat överenskommelser om ideellt-offentligt partnerskap (IOP) med Internationella bekantskaper respektive Individuell människohjälp för båda dessa verksamheter.

Staden är genom arbetsmarknadsnämnden med i en projektansökan från länsstyrelsen till Asyl-, migrations- och integrationsfonden. Meddelande om den beviljats väntats inom kort.

Om projektet beviljas medel kommer nya metoder testas för hur idéburen och offentlig sektor kan samverka för att underlätta för nyanlända att komma ut i föreningslivet och på så sätt stärka sina sociala nätverk, öva svenska språket och förbättra sin hälsa.

Projektansökan tar sin utgångspunkt i ett liknande framgångsrikt projekt i Skåne. Där det bland annat fungerat som ett viktigt stöd för offentliga aktörer i att erbjuda meningsfulla, hälsofrämjande, språkstödjande och nätverksskapande aktiviteter för de nyanlända.

För att höja kunskapsnivån om nyanlända hbtq-personer, hos personalen på stadens olika verksamheter och boenden, kan en närmare dialog och samverkan med Newcomers eftersökas.

Newcomers är riksförbundet för sexuellt likaberättigande (RFSL) nätverk för asylsökande, papperslösa och nyanlända hbtq-personer i Sverige. Newcomers är en stödgrupp, en social mötesplats men arbetar också för stärkta rättigheter för asylsökande och nyanlända hbtq-personer. Nätverket vill även öka kunskapen om de problem, i form av förtryck, osäkerhet samt juridisk och social utsatthet, som asylsökande hbtq-personer kan möta.

I det arbetet med att definiera socialt stöd för nyanlända och i inventeringen av verksamheter/aktiviteter för nyanlända ungdomar kommer samverkan med civilsamhället vara ett fokusområde. Staden har för avsikt att utveckla och bredda dialogen med idéburen sektor bland annat genom att föra dialog om den lokala överenskommelsen som togs fram mellan Stockholms stad och den idéburna sektorn 2011. Att inbegripa asylsökande och nyanlända

inom ramen för de arbete som görs inom överenskommelsen ger goda möjligheter till stadga och hållbarhet i stadens samarbete med det civila samhället.

Gode män och överförmyndarnämnden

Behoven av gode män för ensamkommande flyktingbarn har ökat mycket kraftigt jämfört med tidigare år. Positivt är att många vill bli gode män för flyktingbarn. Det har därför inte varit svårt att rekrytera till ensamkommande barn. De många nya gode män som tillkommit för ensamkommande barn skulle behöva erbjudas mer utbildning och fortlöpande information.

Överförmyndarnämnden har en stor utmaning att klara volymökning av antalet huvudmän och ställföreträdare som skett under 2015. Antalet arvoden, antalet frågor och antalet årsredovisningar har ökat kraftigt. Fler handläggare krävs för att hantera de ensamkommande barnen som kom 2015, det vill säga utse god man, utbilda gode män, återsökning av arvoden, byten, klagomål, granskning av redovisningshandlingar, information via kontaktcenter och e-post. Ansvarsfördelningen mellan överförmyndarnämnden och stadsdelsnämnderna skulle behöva förtydligas och processkartläggningar göras av de administrativa processer som rör hantering av ensamkommande barn.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att uppmana överförmyndarnämnden att förstärka utbildning och stöd för gode män.

Stadsledningskontoret bedömer att det med de åtgärder som nämns i detta ärende finns goda förutsättningar för ett bra mottagande, men det krävs aktiva insatser från berörda nämnder och konkreta åtgärder i samband med att boenden öppnar och personer som väljer eget boende (EBO) flyttar till staden. Det krävs också kontinuitet i processer och stort engagemang från stadens alla olika aktörer för att lyckas med att bana väg för en snabb etablering och integration för de nyinflyttade Stockholmarna.